

KUTSESTANDARD

Noorsootõtaja, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootõtaja, tase 7	7

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagri juhataja, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Noorsootõtaja lähtub oma töös noorsootöö korraldamise põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootõtaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.</p> <p>7. taseme noorsootõtaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootõtajate tööd. Noorsootõtaja, tase 7 koordineerib ja arendab noortevaldkonda kohalikul, riiklikul ja võimaluse korral rahvusvahelisel tasandil. Ta juhendab teisi noorsootõtajaid ning loob koostöövorme nii valdkonnasiseselt kui koostöös sidusvaldkondadega ja arendab võrgustikutööd. 7. taseme noorsootõtaja töö eeldab suhtlemist laiema avalikkusega.</p> <p>Noorsootöö kutsealal on ka noorsootõtaja, tase 4 ja noorsootõtaja, tase 6 kutsed.</p> <p>4. taseme noorsootõtaja tegeleb noorsootöö korraldamisega, mis võib toimuda ka kõrgema taseme noorsootõtaja juhendamisel.</p> <p>6. taseme noorsootõtaja tegeleb noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega.</p>
A.2 Töösad
<p>A.2.1 Noorsootöö korraldamine</p> <ol style="list-style-type: none"> Noorte arenguvajaduste ja tugevuste/võimete kaardistamine. Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine. Noorte mitteformaalse õppe toetamine. Mitteformaalses õppes kogetu ja saavutatu mõtestamine koos noortega. Mitmesiste noorsootöö keskkondade ja meetodite kasutamine ning arendamine. Noorte kaasamine. Kodanikuhariduse toetamine. Noorte ettevõtlikkuse toetamine. Tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemise toetamine. Õiguskuuleka käitumise kujundamine. Kultuuridevaheliste pädevuste arendamine. Noorte infovajaduse väljaselgitamine, informatsiooni analüüs ja süstematiseerimine. Noorteinfo teenuse korraldamine.

14. Noorte digitaalse kirjaoskuse arengu toetamine.
15. Noorte esmane nõustamine.

A.2.2 Juhtimine

1. Otsustamine ja tegevuste algatamine.
2. Inimeste juhtimine.
3. Protsesside juhtimine.
4. Juhendamine.
5. Asjaajamistoimingud.

A.2.3 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö

1. Suhtlemine avalikkusega.
2. Koostöö noorsootöö valdkonnas.
3. Koostöö sidusrühmadega väljaspool noorsootöö valdkonda.

A.2.4 Turvalise keskkonna tagamine

1. Turvalise keskkonna tagamine.
2. Riskide maandamine.
3. Ohutusnõuete järgimine.

A.2.5 Noortevaldkonna arendamine

1. Noortepoliitika arendamine.
2. Teadmispõhine noorsootöö kujundamine.
3. Osalemine noortevaldkonna tööühmades.

A.2.6 Professionaalne enesearendamine

1. Õppimine ja enesearendamine.
2. Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine.

Noorsootöötaja, tase 7 kutse sisaldab osakutset laagri juhataja, tase 7, mis moodustub tööosadest A.2.1, A.2.2 ja A.2.4.

A.3 Töö keskkond ja eripära

7. taseme noorsootöötaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes noorsootöö eripärast ja asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; töö võib toimuda õhtustel aegadel ja nädalavahetustel. Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist.

7. taseme noorsootöötaja töötab valitsus- või riigiasutuses, kohalikus omavalitsuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, teadus-arendusasutuses, huvikoolis, noortekeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja -tehnik ning vahendid (sh digitehnoloogilised vahendid) vastavalt töö eripärale.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Noorsootöötajale on olulised võimed ja iseloomuomadused, mis toetavad koostööd, inimese arengut ja loovust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

7. taseme noorsootöötajal on noorsootöö erialane magistritasemel haridus või töö käigus omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, noorsootöö peaspetsialist, noorsootöö nõunik, huvijuht, laagri juhataja, huvihariduse spetsialist, noorsootööasutuse juht jm.

A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Reguleerimised noorsootöötajana töötamiseks on toodud noorsootöö seaduses ja lastekaitse seaduses.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Noorsootõtaja, tase 7 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

Laagri juhataja, tase 7 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.2, B.2.4 ja B.2.7 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. algatab ja analüüsib regulaarselt noorte ja valdkonna hetkeolukorda ning arenguvajadusi piirkondlikul ja riiklikul tasandil, kaasates teisi valdkonna spetsialiste ja koostööpartnereid; esitab ja tutvustab saadud tulemusi avalikkusele; 2. eesmärgistab mitteformaalse õppe (vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid) tegevused vastavalt noortevaldkonna arengusuundadele ning noorte vajadustele; juhendab teisi noorsootõtajaid mitteformaalse õppe kavandamisel, mh arvestamaks grupisuhete mõju noore arengule; 3. loob tingimused mitteformaalse õppe läbiviimiseks, sh uurib teiste noorsootõtajate arenguvajadusi ning neist lähtuvalt loob võimalused noorsootõtajate pädevuste arendamiseks; 4. jälgib ja toetab noorsootöö kavandamisel ja elluviimisel süsteemselt mitteformaalse õppe analüüsimist ja tunnustamist; 5. loob tingimused mitmekesiste keskkondade ja meetodite kasutamiseks ja arendamiseks ning noorsootöö eesmärkide saavutamiseks, lähtudes piirkondlikest, riiklikest ja/või rahvusvahelistest arengusuundadest; 6. analüüsib ja arendab noorte, sh erivajadustega noorte kaasamise võimalusi/programme/meetodeid, kaasates uute algatuste/tegevuste väljatöötamisse noori ja teisi osapooli; 7. loob tingimused noore haritud kodanikuks kujunemiseks; analüüsib ja arendab noorte osalusvõimalusi, kaasates uute algatuste/tegevuste väljatöötamisse noori ja teisi osapooli; 8. loob tingimused ettevõtlikkuse ja omaalgatuse arendamiseks ning osaleb piirkondlikul/riiklikul/rahvusvahelisel tasandil noorte omaalgatust toetavate arengusuundade kujundamisel ja/või elluviimisel; juhendab teisi noorsootõtajaid noorte ettevõtlikkuse toetamisel; 9. arvestab noorsootöö kavandamisel ja arendamisel keskkonnasäästlike ja tervislike eluviiside põhimõtetega; juhendab teisi noorsootõtajaid tervislike ja keskkonnasäästlike eluviiside kujunemise toetamisel; algatab erinevaid programme ja projekte; 10. loob tingimused noorsootöö kaudu õiguskuleka käitumise kujundamiseks, arvestades piirkondlikku vajadust; osaleb võrgustike töös; 11. leiab koostööpartnereid ja arendab nendega koostöövõimalusi, tuginedes kultuuridevahelise suhtlemise põhimõtetele; kujundab noorsootööd kultuuridevahelist õppimist soodustavalt; 12. loob tingimused noorte infovajaduse süsteemseks väljaselgitamiseks; analüüsib uurimuste tulemusi, arvestades sealjuures ka võrdlevaid uurimusi (sh rahvusvahelised uurimused ja statistika); tutvustab saadud tulemusi ja toetudes väljaselgitatud vajadusele tagab info kättesaadavuse noortele, noorsootõtajatele ning avalikkusele; 13. korraldab ja arendab noorteinfo teenust, arvestades noorte vajadusi, võimalusi ning lähtub oma töös noorteinfo teenusstandardist ja ERYICA (European Youth Information and Counselling Agency) noorteinfo vahendamise põhimõtetest; 14. loob tingimused noorte digikirjaoskuse arengu toetamiseks; 15. loob tingimused kvaliteetseks noorte esmase nõustamise korraldamiseks. 	
B.2.2 Juhtimine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. algatab ja käivitab tegevusi, juhhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; langetab asjakohaseid otsuseid; 2. annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; motiveerib ja innustab teisi; kaasab, delegerib töö ning annab teistele ülesandeid; annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet; 	

3. valib ja seab prioriteete, lähtudes eesmärkidest; osaleb strateegilises planeerimises ning seostab sellega oma tegevusi; kavandab tegevused ja korraldab ressurside leidmise; jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja tulemusi, vajadusel sekkub ja kavandab muudatused õigeaegselt; toetab uute teadmispõhiste meetodite rakendamist;
4. planeerib ja kavandab juhendamisprotsessi; loob võimalused tööks sobivate hoiakute kujunemiseks ja teiste arenguks; valmistab ette tööks, toetab muudatustega toimetulekut ja võimekuse rakendamist;
5. planeerib ja korraldab asjaajamistoiminguid, lähtudes organisatsiooni juhistest ja teistest regulatsioonidest; koostab juhiseid ning kontrollib nende täitmist.

B.2.3 Suhtlemine avalikkusega ja koostöö	EKR tase 7
---	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. selgitab noortevaldkonna eesmärgi ja võimalusi, lähtudes selle aluseks olevatest väärtustest ning kasutades mh ajakohaseid digikeskkondi ja -vahendeid;
  2. tutvustab teistele noorsootöötajatele ning partneritele siseriiklike ja/või rahvusvahelisi noorsootöö valdkonna osapooli, teeb nendega koostööd ja loob uusi koostöövorme vastavalt oma tegevuse eesmärkidele;
  3. teeb siseriiklike ja/või rahvusvaheliste noorsootöö valdkonna sidusrühmadega koostööd, tutvustab koostöövõimalusi noorsootöötajatele ning loob uusi koostöövorme vastavalt oma tegevuse eesmärkidele, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest ja suurendades noortevaldkonna lõimitust teiste valdkondadega.

B.2.4 Turvalise keskkonna tagamine	EKR tase 7
---	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. tagab turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna, lähtudes noorsootöö aluseks olevatest väärtustest; loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks; toetab teisi noorsootöötajaid turvalise keskkonna loomisel;
  2. osaleb riskianalüüsi koostamisel vastavalt kehtivale regulatsioonile; tegutseb vastavalt riskianalüüsi tegevuskavale;
  3. korraldab tööd turvalises keskkonnas, järgides õigusaktidega kehtestatud ohutusnõudeid; ohuolukordades reageerib asjakohaselt; tutvustab kolleegidele ohutusnõudeid ja jälgib nende täitmist.

B.2.5 Noortevaldkonna arendamine	EKR tase 7
---	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. hoiab end kursis noortepoliitika arengutega erinevatel tasanditel ning seostab nendega oma töövaldkonna arenguid, kavandades ja viies ellu noortepoliitika eesmärkidega kooskõlalisi tegevusi; teeb koostööd partneritega lõimitud noortepoliitika toimealades; osaleb noortepoliitika kujundamises;
  2. hoiab end kursis noorteseire uuringute tulemuste ja indikaatoritega, arvestab nendega noorsootöö planeerimisel ning elluviimisel; algatab uuringuid oma töövaldkonnas; motiveerib teadmispõhist suhtumist noortevaldkonnas; algatab ja/või koordineerib noorsootööd reguleerivate strateegiliste dokumentide väljatöötamist oma vastutusala piires;
  3. osaleb noortevaldkonda arendavate tööruhmade tegevustes; algatab tööruhmi oma organisatsioonis ja koordineerib nende tööd; kasutab tulemusi noortevaldkonna arendamisel.

B.2.6 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 6
--	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. analüüsib ennast ja oma tööd, kasutades erinevaid meetodeid; annab ja võtab vastu tagasisidet; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt vastavalt eri- või kutsealastele nõuetele, otsib ja kasutab õppimisvõimalusi; omandab uusi töövõtteid ja meetodeid; rakendab omandatud teadmised ja oskused asjakohaselt;
  2. jälgib, hindab ja väärtustab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset tervist, tegutseb nende tasakaalus hoidmise nimel, optimeerides iseenda aja- ning energiakulu; otsib probleemide tekkimisel vajadusel abi.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Noorsootöötaja, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
---	-------------------

- Tegevusnäitajad:
1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemetete kirjeldused);

2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitlus, Veebitöötlus, IT turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 3 Arvuti kasutamise oskused); kasutab digimeediat ja -tehnoloogiat vastavalt töö eripärale;
3. juhindub oma töös noorsootõtaja kutse-eeskast (vt lisa 4 Kutse-eesika noorsootöös); toetab oma tegevuste kaudu kutse-eesika laiemat teadvustamist noorsootõtajate jt kolleegide seas;
4. loob head suhted noorte ja kolleegidega; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt;
5. püstitab selged eesmärgid; algatab ja kavandab tegevusi ja projekte hoolikalt ning arvestab võimalike muutustega; kasutab aega tõhusalt; peab kinni tähtaegadest ja ajakavast; seostab ja koordineerib enda töö kolleegide ja koostööpartnerite tööga;
6. hoiab end kursis noorsootöö alustega, noortevaldkonna strateegiliste dokumentidega ja tööga seotud õigusaktidega, arvestab nendega oma töö planeerimisel ja elluviimisel;
7. lähtub oma töös inimõigustest ja noorsootöö korraldamise põhimõtetest; tutvustab neid kolleegidele ja ühiskonnas laiemalt.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-15112017-2.3/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Tiiu Kadak, Tallinna Spordi- ja Noorsooamet Andres Kask, Eesti Huvikoolide Liit Reet Kost, SA Archimedes noorteagentuur Kaur Kõtsi, Eesti Noorsootöö Keskus Marek Mekk, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootõtajate Kogu, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut Birgit Rasmussen, Eesti Noorsootöö Keskus Ülle Roomets, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia Maria Žuravljova, Tartu Ülikooli Narva kolledž Age Tomson, Haridus- ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.11.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.11.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2635 Sotsiaaltöötajad ja nõustajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Youth worker, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud terminid	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused	

Lisa 4 [Kutse-eeitika noorsootöös](#)